

Kunnskapsdepartementet
postmottak@kd.dep.no

Deres referanse: 200905396-/BAB

Deres dato: 06.11.09

Vår dato: 20.01.10

Høring om forskrift om rammeplan for grunnskolelærerutdanning

Vi henviser til *Høringsnotat om ny forskrift om rammeplan for grunnskolelærerutdanningene for 1.-7. trinn og 5.-10. trinn.*

Innledning

Rudolf Steinerhøyskolen gir blant annet lærerutdanninger som er godkjent for pedagogisk arbeid i steinerskoler og steinerbarnehager.

Førskolelærerutdanningen kvalifiserer til lederansvar og undervisning til og med 1. klasse.

Lærerutdanningen representerer alternativ lærerkompetanse og kvalifiserer for tilsetting i steinerskoler, slik loven om frittstående skoler, privatskoleloven 29.06.07, § 4-2, åpner for.

Lærerutdanningen gir grunnlag for å undervise i alle fag i grunnskoletrinnet på steinerskoler, noe som sist ble bekreftet i brev 22.01.2004 fra Utdannings- og forskningsdepartementet.

Forskrift om rammeplan for grunnskolelærerutdanningene gjelder derfor ikke lærerutdanningene på Rudolf Steinerhøyskolen, men vi takker for anledningen til å komme med høringsuttalelse.

§ 1 Virkeområde og formål

"Forskriften gjelder for 4-årig grunnskolelærerutdanning. Forskriften definerer de nasjonale rammene for grunnskolelærerutdanningene for 1.-7. trinn og 5.-10."

"Forskriftens formål er å sikre at lærerutdanningsinstitusjonene tilbyr integrerte profesjonsrettede og forskningsbaserte grunnskolelærerutdanninger med høy faglig kvalitet. Utdanningene skal forholde seg til Opplæringsloven og gjeldende læreplanverk for grunnopplæringen."

Rudolf Steinerhøyskolen tolker forskriften slik at det overordnede målet er å sikre norske skolebarn bedre grunnskoleopplæring gjennom å styrke lærerutdanningen. Det fremheves at institusjonene skal prioritere helhet og sammenheng, lærerstudentene skal få sin faglige og fagdidaktiske kompetanse styrket, fagintegrering skal vektlegges og profesjonell kompetanse skal styrkes gjennom praksis, forskningsbasert og erfaringsbasert kunnskap.

Rudolf Steinerhøyskolen bifaller forskriftens intensjoner, men vi er skeptiske til virkemidlene som er tatt i bruk gjennom forskriften. Norge har, så vidt vi kan bedømme, en sterk sentraldirigering av skolen, lærerutdanningen og utøvelsen av læreryrket. Sammen med det øvrige lovverket, læreplanverket og de ulike kontrolltiltakene som er pålagt lærere, skoleeiere og utdanningsinstitusjoner fører dette til en svært sterk statlig styring av norsk utdanning. Vi stiller oss

spørrende til om dette vil styrke utdanning og opplæring slik myndighetene etterstreber. Når rammeverket for lærerutdanning ikles forskrifts form, føyer dette seg inn i en lang rekke tiltak av samme karakter; det målbare dyrkes og gis status, lovverket blir stadig mer detaljert og tilsyn og kontroll økes. I hvilken grad er denne utviklingen basert på sikker viten? Vi mener det kan stilles spørsmål til om det finnes forskning eller erfaring som tilsier at kvalitet økes mest effektivt ved sentraldirigering, detaljstyring og kontroll.

Oppsummering

Rudolf Steinerhøyskolen anbefaler myndighetene å avstå fra detaljstyring og økt regulering av en sektor som er så sterkt avhengig av enkeltmenneskers entusiasme, skaperevne og individuelle eierskap i sin yrkesutøvelse. Tvert om bør tilliten til lærere og lærerutdanning bevisst styrkes gjennom å legge til rette for at lærerutdanninger, skoleeiere og den enkelte skole i langt større grad får anledning til å ta det reelle ansvaret for riktig kvalitet i utdanning og opplæring.

§ 3 Struktur for differensiert grunnskolelærerutdanning.

Fireårig grunnskolelærerutdanning for 1.-7. trinn skal normalt omfatte minimum fire undervisningsfag der ett av fagene skal være på 60 studiepoeng og de andre fagene må være på minimum 30 studiepoeng.

Fireårig grunnskolelærerutdanning for 5.-10. trinn skal normalt omfatte tre undervisningsfag hvert på 60 studiepoeng.”

I Stortingsmelding 11, Læreren - rollen og utdanningen, refereres det til Dansk Clearinghouse sine forskningsresultater om hovedkompetanser som er betydningsfulle for elevenes læring. Disse er: Relasjonskompetanse, regelledelseskompetanse og fag- og didaktikkkompetanse. På bakgrunn av disse forskningsresultatene kan det synes som at fagkunnskap blir sterkt vektlagt på bekostning av å utvikle relasjonskompetanse og regelledelseskompetanse. Vi må regne med at didaktikken er integrert i fagstudiene og dessuten knyttet til praksis. Når det gjelder de øvrige kompetansene, ser det ut som at de skal dekkes i fagkretsen pedagogikk og elevkunnskap.

Det er åpenbart at minimum 60 (eller 30) studiepoeng i et fag vil øke lærerens faglige kompetanse, men det er ikke åpenbart at spesialiseringen samlet sett vil bidra til økt læringsutbytte for elevene. Økt spesialisering vil kunne forsterke faggrensene og forhindre helhetstenkning som erfaringsmessig er av aller største betydning i barns og ungdoms læring.

I en tid med så sterkt fokus på kunnskapstilegnelse og læringsmål kommer naturlig nok de fagene som lettest kan måles til å stå i sentrum for en ny forskrift. Vi forstår at studentene kan og skal fordype seg i andre fag enn de skisserte. Allikevel vil vi bemerke det faktum at det ikke fins noe pålegg om at en lærer skal skolere seg i kunstfag. Etter vår erfaring gir arbeid med musikk, drama, billedfag og andre kunstfag studentene en type erfaring og selvinnsikt som er av uvurderlig betydning i fremtidig yrkesutøvelse som lærer på alle trinn, ikke bare i kunstfagene, men også i overført betydning på andre fagområder.

Oppsummering

Rudolf Steinerhøyskolen stiller spørsmål ved balansen mellom fordypning i fag og generell profesjonskunnskap. Vi stiller også spørsmål til det ensidige fokuset på kunnskapsfag i forhold til estetiske fag.

”Grunnskolelærerutdanningene skal være spesialiserte mot årstrinn i skolen og kvalifisere for undervisning på henholdsvis 1.-7. trinn og 5.-10. trinn. Utdanningene skal organiseres som to klart definerte og differensierte grunnskolelærerutdanninger på en måte som sikrer progresjon i en helhetlig profesjonsutdanning.”

De nye lærerutdanningene er spesialiserte og skal gjennomføres som to separate løp uten mulighet for overgang. Vår erfaring med dagens unge studenter er at de slett ikke er så sikre på sitt yrkesvalg, hvilke fagområder de skal vektlegge og hvilket alderstrinn de skal sikte seg inn mot.

Oppsummering

Til tross for at det vil by på organisatoriske utfordringer vil Rudolf Steinerhøyskolen anbefale et felles startsemester for begge studieretningene slik at valg av studieretning kan skje på en noe tryggere grunn.

Med vennlig hilsen

RUDOLF STEINERHØYSKOLEN

Gerd Eva Valøen (rektor)